

2019-06-24

Utbildningsdepartementet

LRFs remissvar på SOU:n En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan

Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, har fått möjlighet att besvara betänkandet av styr- och resursutredningen. LRF är en partipolitiskt obunden intresse- och företagarorganisation för människor och företag inom det gröna näringslivet. LRFs omkring 140 000 medlemmar driver tillsammans nästan 70 000 företag och det gröna näringslivet står för lite mer än fyra procent av Sveriges BNP.

Utbildning

LRF välkomnar utredningens förslag **6.1** om att *lärosätena bör aktivt arbeta med att främja en akademisk kultur som värderar utbildning och forskning lika högt*, för att komma till rätta med den statuskillnad som föreligger mellan dessa. Genom att höja statusen på utbildning, kan kvaliteten höjas då mer seniora forskare i högre grad undervisar och det blir en högre konkurrens om undervisningsuppdrag. Utbildning bör även i högre grad bli meriterande. LRF tillstyrker **6.2.1** att *utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska utformas med hänsyn till kunskapsutvecklingen och svara mot studenternas efterfrågan samt arbetslivets och samhällets behov*. LRF vill se en nationell plan och översikt på vilka utbildningar som ges i landet, storleken på dessa samt var i landet som de ges – och att detta sätts i relation till kompetensbehov runt om i landet. En sådan kartläggning ger bättre underlag för lärosätenas organisering och dimensionering, speciellt utifrån tidigare nämnda förslag om att det ska utformas efter arbetslivets och samhällets behov. Det skulle även gynna samverkan mellan näringsliv och akademi, något som förbereder studenterna för arbetslivet och kan bidra till ökad kvalitet i utbildningen. Det kan även gynna studenternas etablering på arbetsmarknaden, vilket bör vara en utvärderingsparameter för lärosätena. Det är av stor vikt att människor i hela landet får tillgång till högre utbildningar, dels för den egna bildningen, dels för att tillgodose kompetensbehov i alla delar av Sverige. Förslag **6.2.3** berör detta, men förslagen är inte tillfredställande utan behöver vidareutvecklas.

LRF tillstyrker förslaget **6.3.1**, att *det i utbildning på grundnivå och avancerad nivå även ingår fortbildning och vidareutbildning*, eftersom det livslånga lärandet kommer öka i betydelse. Det får dock inte gå ut över kvaliteten på utbildningar på grundnivå och vidareutbildning. Yrkehögskolans uppdrag bör även tas i beaktan, för att undvika dubbla uppdrag.

2019-06-24

Forskning

LRF tillstyrker **7.2** om att *det i högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och verka för att den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta*. LRF anser att samverkan ska vara meriterande för forskare. Samverkan mellan akademi, näringsliv och samhälle är oerhört viktigt för Sverige som nation och för allmänhetens tilltro till akademien och forskning. I den samverkan får inte akademien vika för komplexa frågor. Det utgör även en viktig del av kunskapsspridning och nyttiggörande av forskningsresultat. Genom strukturerade kontakter med övriga samhället kan forskare även få uppslag för nya ämnen eller infallsvinklar att beforska, samt skapar viktiga kontakter för att nå excellent forskning. Genom gemensam formulering av forskningsområden ökar samhällsnyttan. LRF tillstyrker därför även **7.4** och **7.5**. LRF är oeniga med utredning och menar att samverkan mycket väl kan utgöra en del av en generell fördelningsnyckel för anslaget, för att på så sätt öka samverkan (sid. 298).

Styrning och uppföljning

LRF bifaller **5.1.1** om *en samlad proposition för högre utbildning och forskning lämnas en gång per mandatperiod*, vilket kan leda till en mer långsiktig styrning och de politiska målen framkommer tydligare, för att möta samhällets behov av kompetensförsörjning. Det är viktigt att lärosätena inte blir för likriktade i ett sådant tillvägagångssätt.

LRF avstyrker förslaget **6.6.1** om att *andelen direkta statsanslag ska utgöra hälften av de totala forskningsintäkterna*. Konsekvenserna av förslaget behöver utredas mer, men det är tveksamt till att Sverige kommer få till stånd mer excellent och samhällsrelevant forskning om lärosätena får en ökad rådighet över medlen, istället för tilldelas dem via statliga forskningsfinansiärer. Enskilda forskare blir mer beroende av lärosätets ledning och den nyttiga konkurrensen mellan lärosätena minskar. Vid ett ökat direkt anslag, är det inte självklart att den historiska fördelningsnyckeln för anslagen är lämplig. LRF ser en stor risk med att den behovsstyrda forskningen blir lidande vid en högre andel direkta statsanslag, vilket vore förödande för Sveriges konkurrenskraft. Det gäller speciellt för sektorer som har svårt att beställa och bekosta branschspecifik forskning, på grund av till exempel stor andel småföretagare. LRF ställer sig även negativa till **9.2.1** om att *utbildning och forskning ses som en samlad verksamhetsgren där all verksamhet vid lärosätet ingår samt tilldelas ett samlat anslag*. Det finns risk för att medel flyttas mellan områden på ett sätt som varken är önskvärt politiskt eller på samhällsnivå.

LRF instämmer in utredningens åsikt att det är *angeläget att externa finansiärer har samma synsätt i sin bidragsgivning och tar hänsyn till att lärare ska kunna delta i både utbildning och forskning, samt att lärosätena ger utbildning ett tydligt meritvärde* (sid. 333). LRF tillstyrker förslaget **6.6.4** om

2019-06-24

styrning av forskningsområden och forskningsfinansiering, samt **6.6.5** om en översyn av de statliga forskningsfinansiärerna.

LRF tillstyrker utredningens förslag **8.3** om en *långsiktig strategi för ökad jämställdhet*, eftersom Sverige inte har råd att inte ta till vara all potential som finns inom akademien.

Lovisa Forssell
Chef för Företagande och analys

Victoria Bondesson
Expert utbildning och forskning